

Δημητριάδος Ιγνάτιος: «Η ανανέωση της Χριστιανικής μαρτυρίας σε μια Ευρώπη που αλλάζει»

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Δημητριάδος και Αλμυρού](#)

Στην Ημερίδα, που διοργάνωσε το Γραφείο της Αντιπροσωπείας της Εκκλησίας της Ελλάδος παρά τη Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, και η οποία πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη, 11 Δεκεμβρίου 2025 στην Αθήνα, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εξωτερικών, με θέμα «Ο ρόλος του Χριστιανισμού σε μια Ευρώπη που αλλάζει», μίλησε ο [Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνάτιος](#) με θέμα: «Η ανανέωση της Χριστιανικής μαρτυρίας σε μια Ευρώπη που αλλάζει».

Ολόκληρη η ομιλία του Σεβασμιωτου Μητροπολίτη κ. Ιγνατίου έχει ως εξής:

Όταν γίνεται λόγος σήμερα για την «Ευρώπη που αλλάζει», μιλάμε για μια πολιτική, πολιτισμική, κοινωνική και θρησκευτική πραγματικότητα που μεταβάλλεται με ιλιγγιώδη ταχύτητα. Κι αν θέλουμε να καταλάβουμε πού

καλούμαστε να σταθούμε, ίσως χρειάζεται να θυμηθούμε μερικούς σταθμούς αυτής της πορείας μεταβολής.

Από τα μέσα του 20ου αι. η Ευρώπη προσπάθησε να σταθεί και πάλι στα πόδια της πάνω στα ερείπια δύο καταστροφικών πολέμων και του Ολοκαυτώματος. Από αυτές τις πληγές γεννήθηκε η επιθυμία για ειρήνη, δημοκρατία και ευρωπαϊκή ενοποίηση. Η πραγματικότητα όμως επεφύλασσε έναν νέο ψυχροπολεμικό διχασμό με το χωρισμό της ηπείρου σε δυο στρατόπεδα. Το 1990, με την πτώση των τειχών και την κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ, άνοιξε μια νέα εποχή κατά την οποία λαοί βγήκαν από την σκιά ολοκληρωτικών καθεστώτων, γνώρισαν την ελευθερία αλλά ταυτόχρονα και την ανασφάλεια ενός κόσμου με βαθιές κοινωνικές ανισότητες. Από το 2000 και εξής, η Ευρωπαϊκή Ένωση μεγάλωσε, απέκτησε κοινό νόμισμα, κοινές πολιτικές, αλλά και κοινές κρίσεις: οικονομική κρίση, κρίση εμπιστοσύνης στους θεσμούς, άνοδο λαϊκισμών και εθνικισμών, πολέμους γύρω μας και πάλι μέσα στην ήπειρο.

Σήμερα δεν υπάρχει μία Ευρώπη, αλλά πολλές. Στη Γαλλία κυριαρχεί η *laïcité*, στην Ελλάδα μια μακραίωνη ορθόδοξη παράδοση, στην Ιταλία η καθολική κληρονομιά, ενώ χώρες όπως η Αγγλία, η Ιρλανδία, το Βέλγιο, με βαθιές χριστιανικές ρίζες, βρίσκονται στην αιχμή της εκκοσμίκευσης. Ζητήματα όπως το μάθημα των Θρησκευτικών, η μισθοδοσία του κλήρου, οι σχέσεις κράτους-Εκκλησίας ρυθμίζονται διαφορετικά σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα, αποκαλύπτοντας ένα πολύχρωμο μωσαϊκό ιστοριών και παραδόσεων. Μέσα σ' αυτή την πολυπλοκότητα, η Ευρώπη παραμένει ο κοινός μας χώρος· εκεί θα κριθεί αν η χριστιανική μαρτυρία θα έχει μέλλον, όχι ως καθεστώς προνομίων, αλλά ως ελεύθερη, ταπεινή και πειστική παρουσία του Ευαγγελίου στον δημόσιο χώρο, στην οποία και εμείς, ως Ορθόδοξοι, καλούμαστε να συμμετάσχουμε δημιουργικά.

Σ' αυτήν την πορεία που περιγράψαμε, η Ευρώπη πέρασε από αυτό που συχνά ονομάζουμε «κωνσταντίνειο μοντέλο»: στενή σύνδεση Εκκλησίας και αυτοκρατορίας, κι αργότερα Εκκλησίας και εθνικού κράτους. Για αιώνες κυριαρχούσε το σχήμα «ένas λαός – ένα κράτος – μία πίστη». Η Εκκλησία ευλογούσε, πολλές φορές και νομιμοποιούσε, την πολιτική εξουσία· και η εξουσία σε ανταπόδοση προστάτευε προνομιακά την πίστη.

Η νεωτερικότητα, ο Διαφωτισμός, η *laïcité*, τα ανθρώπινα δικαιώματα, σήμαναν σταδιακά το τέλος αυτής της κωνσταντίνειας χριστιανοσύνης. Η θρησκεία βγήκε από το κέντρο της δημόσιας ζωής, δεν καθορίζει πια τους νόμους, δεν ταυτίζεται με το κράτος. Παράλληλα, η εκκοσμίκευση, όπως τη ζούμε, έχει δύο όψεις:

από τη μία, κρύβει τον κίνδυνο μιας ζωής «σαν να μην υπάρχει Θεός», ενός

πρακτικού αθεϊσμού, ενός τρόπου ζωής όπου όλα γίνονται εμπόρευμα· από την άλλη, όμως, είναι και καρπός της ίδιας της χριστιανικής παράδοσης: η αξία του προσώπου, η ελευθερία της συνείδησης, η δημοκρατία, η προστασία των αδυνάτων, γεννήθηκαν σε μεγάλο βαθμό μέσα από τη συνάντηση του Ευαγγελίου με την ιστορία.

Άρα, η σημερινή Ευρώπη μπορεί να είναι μετακωνσταντίνηα αλλά δεν είναι και «μεταχριστιανική». Το ερώτημα δεν είναι μόνο αν θα γίνεται μνεία σε κάποιο από τα κείμενα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη “χριστιανική κληρονομιά της Ευρώπης”. Το βαθύτερο ερώτημα είναι: υπάρχει σήμερα ζωντανό σώμα πιστών που να μαρτυρεί τον Χριστό μέσα σε αυτήν την Ευρώπη;

Μέσα σε αυτή την Ευρωπαϊκή πραγματικότητα καλούμαστε να μιλήσουμε για «ανανέωση της χριστιανικής μαρτυρίας». Τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Πρώτον, σημαίνει να συνειδητοποιήσουμε ότι η ευρωπαϊκή πρόκληση μάς αφορά, γιατί κι εμείς είμαστε Ευρώπη. Δεν είμαστε ένα περιθωριακό παράρτημα της ηπείρου· είμαστε μέρος της. Οι νέοι μας ζουν, σπουδάζουν, εργάζονται στην Ευρώπη. Ακούν την ίδια μουσική, μπαίνουν στα ίδια μέσα κοινωνικής δικτύωσης, βομβαρδίζονται από τις ίδιες εικόνες. Δεν μπορούμε να μιλάμε σαν να μένουμε σε έναν κλειστό, αυτάρκη κόσμο.

Ανανέωση της μαρτυρίας σημαίνει να έχουμε το θάρρος να ακούμε τις ερωτήσεις των ανθρώπων της εποχής μας. Τι τους πονά; τι τους φοβίζει; τι τους απομακρύνει από την Εκκλησία; Δεν αρκεί να επαναλαμβάνουμε απαντήσεις προηγούμενων αιώνων, χωρίς να ακούμε τις σημερινές αγωνίες. Η Ορθοδοξία δεν είναι βιτρίνα ενός ένδοξου παρελθόντος· είναι πρόσκληση σε μια ζωντανή σχέση με τον Χριστό εδώ και τώρα, μέσα στη σημερινή Ευρώπη.

Δεύτερον, η ανανέωση της μαρτυρίας προϋποθέτει συνεργασία με τις άλλες Εκκλησίες. Οι προκλήσεις δεν είναι «ορθόδοξες» ή «καθολικές» ή «προτεσταντικές». Είναι κοινές: η φτώχεια, οι ανισότητες, οι πόλεμοι, ο ρατσισμός, η εμπορευματοποίηση του ανθρώπου, η βία στο όνομα του Θεού, η οικολογική καταστροφή.

Όταν, λοιπόν, οι χριστιανοί αυτής της ηπείρου στέκονται δίπλα δίπλα για τον πρόσφυγα, για το παιδί που πεινά, για τον ηλικιωμένο που ζει μόνος, τότε η μαρτυρία γίνεται πιο πειστική. Ο κόσμος δεν περιμένει από εμάς να συμφωνούμε σε όλα τα θεολογικά θέματα· περιμένει να δει αν ο Χριστός που κηρύττουμε γίνεται πράξη στο έλεος και στη δικαιοσύνη. Χωρίς να χάνουμε την ταυτότητά μας, χωρίς να διαλύουμε τη θεολογία μας, καλούμαστε να βρούμε γλώσσα κοινής μαρτυρίας, κοινής διακονίας.

Τρίτον, η ανανέωση της μαρτυρίας περνά και μέσα από τις ορθόδοξες κοινότητες της Ευρώπης και το ζήτημα της διασποράς. Σήμερα σε όλη την ήπειρο υπάρχουν εκατοντάδες ορθόδοξες ενορίες: παλαιές ρωσικές και ελληνικές κοινότητες, νέες κοινότητες Ρουμάνων, Βουλγάρων, Σέρβων, Ρώσων, Αράβων. Παιδιά που γεννήθηκαν στο Λονδίνο, στις Βρυξέλλες, στο Μόναχο, μιλούν τη γλώσσα της χώρας όπου ζουν, αλλά στο σπίτι ακούνε και τη γλώσσα των γονιών τους. Και στη καρδιά τους, συχνά, κουβαλούν δύο ή και τρεις πατρίδες.

Εκεί η Ορθοδοξία καλείται να φανεί όχι ως κλειστός εθνικός σύλλογος, αλλά ως σπίτι ανοιχτό. Να γίνουμε Εκκλησία όπου ο Έλληνας, ο Αλβανός, ο Σύρος, ο Ουκρανός, ο Ρουμάνος, μπορούν να σταθούν δίπλα δίπλα και να λένε το «Πάτερ ημών». Να ξεπεράσουμε την εύκολη ταύτιση της πίστης με το έθνος, χωρίς να αρνηθούμε την παράδοσή μας και τον ενοποιό ρόλο που η Ορθοδοξία διαδραματίζει στον λαό μας, αγωνιζόμενοι παράλληλα να απελευθερώσουμε την παράδοση αυτή από τον φόβο και την καχυποψία.

Μπροστά σ' όλες αυτές τις προκλήσεις, επιτρέψτε μου να επαναφέρω αυτό που κι άλλες φορές στο παρελθόν έχω χαρακτηρίσει ως «χριστολογικό κριτήριο». Τι σημαίνει αυτό; Σε κάθε μεγάλη συζήτηση, σε κάθε δύσκολη απόφαση, να ρωτάμε απλά: Τι θα έκανε ο Χριστός αν ήταν στη θέση μας;

Τι θα έκανε μπροστά στη βάρκα με τους πρόσφυγες;

Τι θα έκανε μπροστά στο παιδί του μετανάστη που κρατά την ελληνική σημαία;

Τι θα έκανε μπροστά στον νέο που λέει «δεν πιστεύω», αλλά μέσα του πονά και ψάχνει;

Το κριτήριο αυτό δεν σημαίνει τι μας βολεύει, τι μας καθησυχάζει ή τι μας κολακεύει ως «παράδοση». Το κριτήριο αυτό συνίσταται στο ποια στάση, ποια λέξη, ποια απόφαση είναι πιο κοντά στο ήθος του Χριστού της Εκκλησίας.

Δεν σημαίνει ότι «δεν έχουμε να φοβηθούμε τίποτα» με την αφελή έννοια. Υπάρχουν πραγματικοί κίνδυνοι: φονταμενισμοί, βία, εργαλειοποίηση της θρησκείας, καταπάτηση της ελευθερίας. Αλλά ο πρώτος λόγος του χριστιανού δεν

μπορεί να είναι ο φόβος. Ο πρώτος λόγους του χριστιανού οφείλει να είναι η ελπίδα και η διάκριση.

Αγαπητοί πατέρες και αδελφοί,

Η Ευρώπη αλλάζει, και μαζί της αλλάζει και ο τρόπος με τον οποίο μπορούμε να είμαστε χριστιανοί μέσα σ' αυτήν. Το κωνσταντίνειο μοντέλο ανήκει στο παρελθόν. Όμως ο Χριστός παραμένει «ο αυτός χθες και σήμερον και εις τους αιώνας».

Η ανανέωση της χριστιανικής μαρτυρίας δεν θα έλθει με την νοσταλγία για χαμένες αυτοκρατορίες, ούτε με κραυγές φόβου. Θα έλθει:

όταν οι ενορίες μας γίνουν πραγματικές κοινότητες Ευχαριστίας και διακονίας, όταν μάθουμε να συνυπάρχουμε με τον πλουραλισμό χωρίς όμως να αρνούμαστε την αλήθεια μας,

όταν στα πρόσωπα των προσφύγων, των φτωχών, των «διαφορετικών», βλέπουμε το πρόσωπο του Χριστού.

Τότε η Ευρώπη που αλλάζει μπορεί να γίνει και πάλι χώρος συνάντησης με το Ευαγγέλιο· όχι μέσα από την επιβολή, αλλά μέσα από μια ήρεμη, σταθερή, αναστάσιμη μαρτυρία.

Εύχομαι και προσεύχομαι ο Κύριος να μας δώσει αυτό το φρόνημα, για να είμαστε, μέσα στην Ευρώπη του σήμερα, «το άλας της γης» και «το φως του κόσμου» – όχι με τη δική μας δύναμη, αλλά με τη χάρη Εκείνου που σταυρώθηκε και αναστήθηκε για όλους μας. Αμήν.

(Φωτογραφία αρχείου)